

CHỈ SỐ HIỆU QUẢ QUẢN TRỊ VÀ HÀNH CHÍNH CÔNG CẤP TỈNH

Tham gia của người dân ở cấp cơ sở

Tham gia tích cực và chủ động vào đời sống chính trị, xã hội của đất nước là quyền hiến định của người dân Việt Nam, và đã được thể chế hóa trong Pháp lệnh thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn năm 2007 (Pháp lệnh THDCCS). Để đánh giá mức độ tham gia và vai trò của người dân trong quản trị nhà nước, nghiên cứu PAPI tìm hiểu mức độ tham gia của người dân ở cấp cơ sở, qua đó tìm hiểu mức độ hiệu quả của các cấp chính quyền địa phương trong việc huy động sự tham gia của người dân cũng như tính chủ động thực hiện quyền và nghĩa vụ công dân của người dân.

Hiệu quả huy động sự tham gia của người dân ở cấp cơ sở vẫn còn hạn chế ở những nội dung được PAPI đo lường. Có tới ba trong số bốn chỉ số nội dung thành phần cấu thành chỉ số nội dung 'Tham gia của người dân ở cấp cơ sở' có xu hướng giảm điểm so với kết quả khảo sát của năm bản lề 2011. Đây là quan sát đáng lưu tâm bởi việc người dân tham gia tích cực vào đời sống chính trị và hoàn thiện chính sách sẽ giúp cải thiện hiệu quả công tác quản trị ở địa phương.

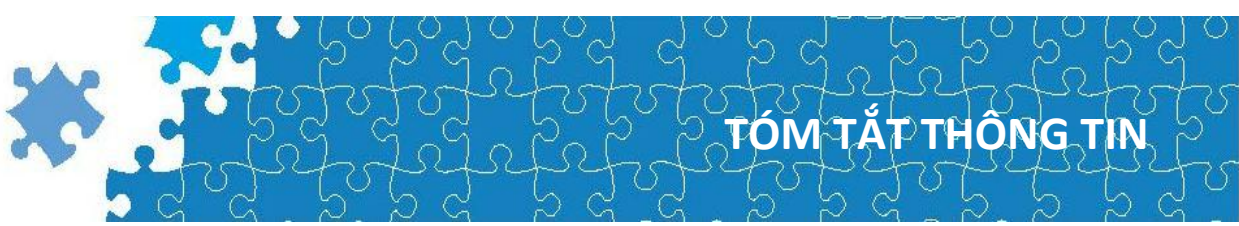
Phần lớn các tỉnh/thành phố trong nhóm đạt điểm cao nhất là những địa phương ở khu vực phía Bắc và miền Trung. Bà Rịa-Vũng Tàu là địa phương phía Nam duy nhất trong nhóm này. Hiện tượng hội tụ theo vùng này có từ năm 2011 và có xu hướng trở nên rõ nét hơn qua các năm. Đáng lưu ý là trường hợp tỉnh Bình Định, với bốn năm liên tục thuộc về nhóm đạt điểm cao nhất. Ngược lại, tỉnh Điện Biên vẫn thuộc về nhóm đạt điểm thấp nhất qua bốn năm.

Tri thức công dân

Chỉ số thành phần 'tri thức công dân' giúp làm rõ mức độ hiểu biết của người dân về quyền bầu cử và quyền công dân, qua đó đánh giá hiệu quả của các cấp chính quyền trong việc phổ biến tri thức tới người dân. So với kết quả năm 2011, chỉ số nội dung thành phần này giảm 11% điểm, với nguyên nhân chính là do mức suy giảm về điểm trung bình ở chỉ tiêu tri thức công dân về những vị trí dân cử. Hiện tượng suy giảm này có thể được lý giải bởi thực tế người dân không còn nhớ nhiều về cuộc bầu cử Quốc hội và HĐND năm 2011 cho dù khung thời gian cho câu hỏi về địa phương có tổ chức bầu cử đại biểu Quốc hội và HĐND các cấp là 5 năm vừa qua.

Cơ hội tham gia

Chỉ số nội dung thành phần 'cơ hội tham gia' tìm hiểu trải nghiệm của người dân khi tham gia bầu cử các vị trí dân cử gồm đại biểu Quốc hội, đại biểu HĐND và trưởng thôn/tổ trưởng tổ dân phố. Chỉ số thành phần này sụt giảm không đáng kể so với năm 2011, và như đã đề cập ở trên nguyên nhân có thể là vì người dân nhớ rõ đã đi bầu khi được hỏi năm 2011 và quên dần qua thời gian. Chẳng hạn, năm 2011, 71% số người được hỏi cho biết họ đã đi bầu đại biểu Hội đồng Nhân dân. Tỷ lệ này giảm xuống còn 51% theo khảo sát năm 2014 khi người dân được hỏi về việc có tham gia bầu cử năm 2011 hay không.

Chất lượng bầu cử

Trên toàn quốc, khoảng 59% số người được hỏi cho biết họ được mời tham gia trong cuộc bầu trưởng thôn/tổ trưởng tổ dân phố lần gần đây nhất, và tỉ lệ này gần như không đổi so với ba năm trước. Mặc dù Pháp lệnh THĐCCS có quy định phải có ít nhất hai ứng viên để lựa chọn, trong số những người tham gia vào cuộc bầu cử trưởng thôn/tổ trưởng tổ dân phố gần đây nhất, chỉ khoảng 50% số người được hỏi cho biết có ít nhất hai ứng viên để họ lựa chọn. Khảo sát năm 2014 cho thấy trên 50% số người được hỏi cho biết chính quyền địa phương không gợi ý dân bầu cho một ứng viên theo giới thiệu. Nhìn chung, các cuộc bầu trưởng thôn/tổ trưởng tổ dân phố dường như không có tính cạnh tranh. Tương tự với phát hiện nghiên cứu của ba năm khảo sát trước, trên 90% số người được hỏi cho biết họ đã bầu cho người trúng cử. Mức độ cạnh tranh dường như ở cao nhất ở Hậu Giang, song cũng chỉ có 67,6% số người được hỏi cho biết họ đã bầu cho người đã trúng cử trong lần bầu chọn trưởng ấp, tổ trưởng khu phố trong lần bầu cử gần đây nhất.

Người dân tham gia đóng góp tự nguyện

Trung bình toàn quốc có khoảng 40% số người được hỏi cho biết họ đã tham gia đóng góp tự nguyện trong năm 2014 dưới hình thức đóng góp bằng tiền mặt, hiện vật hoặc công lao động. Ở Lai Châu, 76,4% số người được hỏi cho biết họ có đóng góp tự nguyện cho các công trình công cộng, cao hơn nhiều so với tỉ lệ 7,4% ở Bình Thuận. Dường như không có biến chuyển tích cực nào ở chỉ tiêu đo lường sự tham gia giám sát của Ban Giám sát đầu tư của cộng đồng (Ban GSĐTCD) hoặc Ban Thanh tra nhân dân (Ban TTND) trong quá trình triển khai xây mới hoặc tu sửa công trình công cộng ở địa phương. Trên phạm vi toàn quốc, chỉ có khoảng 10% số người được hỏi cho biết các dự án đầu tư của cộng đồng có sự tham gia giám sát của những ban này.

Các địa phương không cần đầu tư nhiều ngân sách để cải thiện những mặt còn tồn tại trong việc huy động sự tham gia của người dân ở cấp cơ sở. Điều quan trọng là quyết tâm của các cấp chính quyền địa phương trong việc tạo điều kiện để người dân tham gia tích cực vào đời sống chính trị và xây dựng, hoàn thiện chính sách từ cấp cơ sở, đồng thời tuân thủ các quy định của nhà nước về tổ chức bầu cử ở địa phương.

Chỉ số Hiệu quả quản trị và hành chính công cấp tỉnh (PAPI) là công cụ giám sát thực thi chính sách, phản ánh ý kiến đánh giá và mức độ hài lòng của người dân về hiệu quả điều hành, quản lý nhà nước và cung ứng dịch vụ công của bộ máy chính quyền các cấp.

Chỉ số PAPI đo lường sáu lĩnh vực nội dung, bao gồm: tham gia của người dân ở cấp cơ sở; công khai, minh bạch; trách nhiệm giải trình với người dân; kiểm soát tham nhũng trong khu vực công; thủ tục hành chính công; và cung ứng dịch vụ công. Từ năm 2011 đến nay, khảo sát PAPI được thực hiện thường niên trên phạm vi toàn quốc. Báo cáo Chỉ số PAPI năm 2014 tổng hợp ý kiến của hơn 13.500 người dân được chọn mẫu ngẫu nhiên trên toàn quốc.

Chỉ số Hiệu quả Quản trị và Hành chính công cấp tỉnh ở Việt Nam (PAPI) là kết quả nghiên cứu chung của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp từ trung ương đến địa phương, Trung tâm Nghiên cứu Phát triển và Hỗ trợ Cộng đồng thuộc Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam và Chương trình Phát triển Liên Hợp quốc tại Việt Nam. Cơ quan Hợp tác và Phát triển Thụy Sĩ và Chương trình Phát triển Liên Hợp quốc (UNDP) đồng tài trợ cho nghiên cứu xây dựng chỉ số PAPI từ năm 2011 đến nay.

Truy cập www.papi.vn để xem Báo cáo PAPI 2014, kết quả phân tích và tổng hợp của từng tỉnh/thành phố và dữ liệu đến cấp chỉ số nội dung thành phần cùng nhiều thông tin khác.